

برزخ ستاره و سنگ

گزیده اشعار

فرهاد شاکلی

ترجمه‌ی

محمد رثوف مرادی

انتشارات نصیرا

۱۳۹۷

سرشناسه	: شاکلی، فرهاد ۱۹۵۱ م
عنوان و نام پدیدآور	:برزخ ستاره و سنگ (گزیده اشعار)/فرهاد شاکلی؛ ترجمه محمدرئوف مرادی.
مشخصات نشر	: تهران، نصیرا ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری	: ۲۲۲ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۳۵-۹۳-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: شعر کردی، عراق، قرن ۲۰م، ترجمه شده به فارسی
نوع افزوده	: مرادی، محمدرئوف، ۱۳۴۸، مترجم و گردآورنده
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ۱۶۷ش ۲۴۳/۳۲۵۶ PIR
رده بندی دهی	: ۹/۲۱۵۸
شماره کتابشناختی ملی	: ۵۰۶۵۴۰۸

برزخ ستاره و سنگ

گزیده اشعار

فرهاد شاکلی

ترجمه: محمدرئوف مرادی

صفحه آرا: لیلا حکم آبادی

طراح جلد: کامران سلطانی

چاپ اول: بهار ۹۷

تیراژ: ۵۵۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

انتشارات نصیرا: تهران، خیابان انقلاب، روپروی دانشگاه تهران،

پاساژ فروزنده، طبقه اول، واحد ۴۰۲

تلفن: ۰۹۱۹۹۶۰۲۴۶۴

@nasira91publication

فهرست

۹	 شماره
۱۵	 کوره اه شاد
۱۷	 برزخ ستار سگ
۱۹	 آوار نور
۲۱	 بیغوله اسرار
۲۳	 میان بی‌نهایت آینه
۲۷	 مرگ در یک قدمی است
۲۹	 بخت و باد
۳۰	 فرشینه روح
۳۱	 صدای شکستن یخ
۳۳	 عبور نور از ظلمت
۳۵	 آزادی زندان
۳۷	 حلول حرف و روح
۳۹	 گریزگاه
۴۰	 گم شده در چشم
۴۲	 باران درون آینه
۴۶	 دیرینه‌تر از راز

۴۷	چمن‌زار سبزینه‌های ترد
۵۱	حصار همیشه‌ی شب و روز
۵۲	دانه‌ی شنی در گردباد
۵۴	ستاره به من می‌گوید
۶۱	ایه‌های ماه
۶۳	ایه‌های شعله‌ها
۶۴	نگاه‌خواه‌ی شر
۶۵	شعله‌ی میا باد
۶۷	دروازه‌ی تاریک
۶۹	بندی باد
۷۱	سکوت دریایی ساحل
۷۳	اندوه ملول
۷۵	سرشار
۷۸	همراز
۸۰	پژواک وهم
۸۲	تاریکی خیال
۸۴	دریای عتیق زمان
۸۸	دل نامه‌ی سرخ
۹۱	سروده‌های ناسروده
۹۷	ترنم موج‌های حسرت
۱۰۱	کوه و تنهایی
۱۰۲	رنگ
۱۰۵	خوشه‌های نور

۱۰۷	درختِ عشق
۱۰۹	چشم به راه آفتاب
۱۱۲	پژواک مرگ
۱۱۸	شب هستی
۱۲۲	اشتیاق
۱۲۷	ره‌آهای اعدامی
۱۳۳	فراق
۱۳۴	بر
۱۳۵	دیدار
۱۳۹	ناپاک
۱۴۴	بیدِ مجنون
۱۴۵	قاصد
۱۴۷	فروغ
۱۵۵	رهگذر
۱۵۶	ملول
۱۵۸	گرداب
۱۵۹	نشانه‌ی آشنایی
۱۶۱	پستچی
۱۶۶	خاموشی سپید
۱۶۷	ژی

اشاره

ادبیات کُرد از پراکنده‌گی سرزمین‌اش بهره برده و توانسته است سرزمین شورش را از این پراکنده‌گی به یک پارچه‌گی برساند. این زبان به دلیل انشقاقِ نغرافیایی، توفیقی اجباری نصیب‌اش شده‌است تا از سه آبشخور بزرگ فرهنگ ایرانی سیراب بشود و با استفاده از تاریخ پر رونق این سه آبشخور، تخیل سری‌اش را به آستانه‌ی شعر جهانی برساند.

پراکنده‌گی کُرد، میان سه فرهنگ و زبان متفاوت، مانند فرهنگ فارس، عرب و ترک، و همجواری این ملت با سوریه و ارمنی تنوع تخیل و تنوع فکر و تنوع ادبیات را تجربه کرده و با این تجارب، تجربه‌ی نوین و واحدی را به وجود آورده است که از آن می‌توان به تجربه‌ی امروز شعر کُرد اشاره کرد و تحول زبان کُرد را نیز که اکنون وارد آن برهه‌ی تاریخی شده است حاصل این تجارب دانست.

ادیبان کُرد با آگاهی و تسلط بر این سه زبان و ادبیات آنها (فارس، عرب، ترک) توانسته‌اند به بازسازی ادبیات خود بپردازند و در زبان‌شناسی با وجود تمام ممانعت‌ها و محدودیت‌ها، آن را از رکود و بحرانی که می‌توانست این زبان را تحلیل ببرد، نجات بدهند. این تیزبینی نه تنها این زبان را زنده نگه داشت، بلکه توجه‌ها را نیز به او جلب کرد.

در سده‌ی اخیر نویسندگان و شاعران بسیاری در کردستان ظهور کرده‌اند که سهم مهمی در پویایی زبان کردی داشته‌اند.

در این نوشته مجالی برای فهرست کردن نام آن‌ها نیست، ولی از میان قدامت می‌توان از چند نام که از بقیه پررنگ‌تر و از شاعران کلاسیک زبان کردی است، مانند: "خانی"، "نالی"، "محو"، "فقی تیران"، "جزیری"، "مژدی گرد" و "بیسارانی" ... نام برد که از ادبیات فارس و عرب و ترک بهره‌ی فراوان به‌دست‌آورده‌اند و از مکتب آن‌ها بسیار آموخته و دانش و دانایی خود را در خدمت به زبان ادبیات کرد بکار برده‌اند. از معاصرین نیز می‌توان در وهله‌ی اول "مکیان" را بعد از او شیرکو بیکه‌س، عبدالله پشیو و لطیف هلمت، رفیق سابیر و فرهنگ شاکلی ... را نام برد.

در میان کلاسیک‌ها "نالی" و "نانه" و چند نام دیگر سرآمد بودند و اکنون به عنوان شاعران کلاسیک زرگ منبع بسیار مهمی از الهام و سبک برای شاعران گرد هستند و از میان معاصرین نیز گوران را به عنوان شاعر تغییر و یا نیمای گرد می‌شناسند.

بنا به آنچه که ذکرش آمد، اما تاریخ ادبیات کرد هنوز نوپا و فقیر است. زیرا این زبان آثار قابل توجه و چشم‌گیری، آن‌گونه که در زبان‌ها از آن بهره‌مندند ندارد. یعنی چنین امکانی برای شمع فرهنگ نیست تا چون دیگر زبان‌های زنده‌ی دیگر واجد منابع غنی‌ای باشد که بر اساس آن منابع، سبک‌های گوناگونی را به خود ببیند و تطور و دوران زبانی گوناگونی را از نظر سبکی و تحول زبانی پشت سر بگذارد. برای مثال اگر

به ادبیات ایران و زبان فارسی توجه شود از قرن دو تا به امروز در شیوه‌ها و سبک‌های گوناگون ادبی، پزشکی، فلسفی... تولیدات انبوهی داشته و هزاران نسخ خطی در حوزه‌های گوناگون به این زبان موجود است و امروز این منابع غنی و سرشار، سرمایه‌ی عظیمی برای نشر و نظم امروز این زبان شده است. اما چنین تاریخی را زبان کردی نداشته و تجربه نکرده است و ندارد. یعنی زبان کردی از منابعی مانند، شاهنامه، گلستان و بوستان، تاریخ بیهقی و مثنوی و ... بی بهره است، ولی خود این منابع و دیگر منابع بزرگ در زبان‌های ترکی و عربی و فارسی، برای پژوهنده‌گان ادبیات نوپای کرد منبعی شده‌اند تا بتوانند جبران چنین بحرانی را بکنند.

از میان ادیبان بزرگ که در قرن اخیر برای جبران این خلاء، بی‌خستگی کوشیده‌اند تا ادبیات، زبان و فرهنگ و واژه‌ی کرد را غنی بسازند، فرهاد شاکلی را می‌توان نام برد. او در حوزه‌ها و ژانرهای مختلف ادبی آثار بسیاری را خلق کرده و با خلق این آثار بی‌شک خلاء زیادی را که در ادبیات کرد وجود دارد پر کرده است و حاصلش است ظرافت‌های زبانی را به زبان شعر کردی بیفزاید. باید اذعان بدرم کرد فرهاد شاکلی یکی از شاعران کرد است که بیشتر از دیگر شاعران به زبان در مسئله‌ی زبان اهتمام ویژه‌ای داشته است. یعنی او از جمله‌ی کسانی است که در هنگام نوشتن چه شعر و چه نشر، زبان برایش مهم بوده و به آن توجه ویژه‌ای داشته است که این دقت و توجه در میان دیگر شاعران کرد کمتر دیده می‌شود.